

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«КАЛМИЯ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕК СОВЕТЫ

КАРАР

"28" ноябрь 2019 ел

Калмия авылы

№10/2

Калмия авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында

Бюджет процессын жайга салу өлешендә Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Тукай муниципаль районы» муниципаль берәмлеке уставы нигезендә Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлеге Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Калмия авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында нигезләмәне күшымта нигезендә расларга.
2. Элеге каарны мәгълүмат стендларында һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://prav.tatarstan.ru>), шулай ук Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районының рәсми сайтында (tukay.tatarstan.ru) урнаштырырга.
3. Элеге каар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә һәм 2020 елга һәм 2021, 2022 еллар планы чорына Калмия авыл жирлеге бюджетын төзегәндә һәм үтәгәндә кулланылырга тиеш.
4. Элеге каар үтәлешен тикшереп торуны бюджет, салымнар, финанслар һәм икътисад буенча дайми комиссиягә йөкләргә.

Муниципаль берәмlek Башлыгы,
Совет рәисе

Р.Ә. Гарипов

Тукай муниципаль районы
Калмия авыл жирлегенде
Советының 2019 елның
28 ноябре 10/2 санлы каарына
кушымта

ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ КАЛМИЯ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДЭ БЮДЖЕТ ТӨЗЕЛЕШЕ ҢӘМ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Элеге нигезләмә белән җайга салына торган хокукий мәнәсәбәтләр

Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлегендә бюджет төзелеше ңәм бюджет процессы турында элеге нигезләмә (алга таба – нигезләмә) Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Калмия авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке уставы нигезендә Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлеге (алга таба – авыл жирлеге) бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү ңәм үтәлешен контролльдә тоту барышында, шулай ук муниципаль бурыч алулар һәм муниципаль бурыч белән идарә итү процессында бюджет мәнәсәбәтләрендә катнашучылар арасында барлыкка килгән бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала.

2 статья. Авыл жирлегендә бюджет хокук мәнәсәбәтләрен гамәлгә ашыруның хокукий нигезләре

Авыл жирлеге бюджеты Тукай муниципаль районы Калмия авыл жирлеге Советы каары белән эшләнә һәм раслана.

3 статья. Элеге нигезләмәдә кулланылуучы төшенчәләр һәм терминнар

Элеге нигезләмәдә Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән төшенчәләр һәм терминнар кулланыла.

II. АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ БЮДЖЕТ ВӘКАЛӘТЛӘРЕ

4 статья. Авыл жирлегендә бюджет процессының төп этаплары

Авыл жирлеге бюджет процессы түбәндәгә этапларны үз эченә ала:

- бюджет проектын төзү;
- бюджетны карау һәм раслау;
- бюджет үтәлеше;
- бюджет турында каарата үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту;

- бюджет үтэлеше турында хисапны раслау;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

5 статья. Бюджет процессында катнашучылар

Авыл жирлегендә бюджет процессында катнашучылар:

- Совет;
- Башкарма комитет;
- бюджет көрөмнәренең баш администраторлары (администраторлары);
- бюджет қытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары);
- эчке муниципаль финанс контроле органы;
- контроль-хисап палатасы;
- Тукай муниципаль районның финанс-бюджет палатасы (алга таба – район ФБП).

6 статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

Авыл жирлеге Советы авыл жирлеге бюджетын, аның үтэлеше турында хисапны карый һәм раслый, авыл жирлеге бюджеты үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында контрольне гамәлгә ашыра, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенең Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары, авыл жирлеге уставы, әлеге нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Советка Россия Федерациисе Конституциясендә, Россия Федерациисе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, Россия Федерациисенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча, компетенциясе чикләрендә аның вәкаләтләрен тәэммин итү өчен, авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан барлык кирәkle мәгълumat бирелергә тиеш.

Авыл жирлеге Башкарма комитеты (алга таба – Башкарма комитет) авыл жирлеге бюджеты проектын төзүне тәэммин итә, аны кирәkle документлар һәм материаллар белән авыл жирлеге Советына раслауга кертә, бюджетара трансфертларны бүлүү методикасын һәм (яки) бирү тәртибен эшли һәм раслый, авыл жирлеге бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэммин итә, авыл жирлеге Советы раславына авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра, муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэммин итә, Россия Федерациисе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмә һәм (яисә) алар нигезендә кабул

ителгән, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Район финанс-бюджет палатасы авыл жирлеге бюджеты проектын төзи, авыл жирлеге бюджеты үтәлешен оештыра, бюджет хисаплылыгын төзү тәртибен билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмәдә həm (яисә) алар нигезендә кабул ителгән, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Район финанс-бюджет палатасы ай саен Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә бюджетның касса үтәлеше турында хисап төзи həm тапшыра.

финанс-бюджет палатасы Авыл жирлеге Башкарма комитеты белән килешү нигезендә гамәлгә ашыра:

- жирлек бюджетының үтәлешен тикшереп тору;
- жирлек бюджеты турындагы караплар проектларына экспертиза ясау;
- жирлек бюджетының үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;
- бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен həm нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелеккә аудит үткәрә;
- муниципаль милектәге мөлкәт белән идарә итүнен həm аның белән эш итүнен билгеләнгән тәртибе үтәлешен тикшереп тору;
- эчке финанс контроле həm эчке финанс аудиты бюджет чараларының баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләүне гамәлгә ашыра;
- Калмия авыл жирлегендә бюджет процессын анализлау həm мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпышларны бетерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;
- «Россия Федерациясе субъектларының контроль-хисап органнарын оештыруның həm аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге N 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән мәсьәләләр буенча башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7 статья. Авыл жирлеге бюджеты керемнәре

Бюджет керемнәре Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет законнары, салымнар həm жыемнар турында законнар, башка мәжбүри түләү турында законнар нигезендә формалаша.

Бюджет керемнәренә салым, салым булмаган həm түләүсез керемнәр керә.

Бюджетның салым керемнәренә салымнар həm жыемнар турында Россия Федерациясе законнары, салымнар həm жыемнар турында Россия Федерациясе субъекты законы, авыл жирлегенең норматив хокукий актлары белән каралган федераль, региональ, жирле салымнар həm жыемнар, шулай ук алар буенча пеня həm штрафлар керә.

Бюджетның салым булмаган керемнәре Россия Федерациясе Бюджет кодексының 41, 42, 46 həm 62 статьялары нигезендә формалаштырыла.

8 статья. Авыл жирлеге бюджеты чыгымнары

Бюджет чыгымнарын формалаштыру федераль дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен бүлешүгә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларның үтәлеше Россия Федерациясе законнары һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында авыл жирлеге бюджеты хисабына булырга тиеш.

9 статья. Муниципаль бурыч алулар

1. Авыл жирлегенең муниципаль бурычы структурасы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч йөкләмәләре төркеменнән гыйбарәт.

2. Тукай районы Калмия авыл жирлегенең озак сроклы йөкләмәләре түбәндәгеләр буенча булырга мөмкин:

- Тукай районы Калмия авыл жирлегенең гарантиясе (муниципаль гарантияләр);
- Тукай районының Калмия авыл жирлеге тарафыннан кредит оешмаларыннан алынган кредитларга;
- Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирлек бюджетына жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
- Тукай районы Калмия авыл жирлегенең кыйммәтле кәгазыләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазыләргә).

Тукай районы Калмия авыл жирлегенең бурыч йөкләмәләре, әлеге пунктта каралғаннан тыш, башка төрләрдә яши алмый.

3. Муниципаль бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

- муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;
- Тукай районы Калмия авыл жирлеге алган кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- жирлек бюджетына жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
- муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- Тукай районы Калмия авыл жирлегенең юкка чыгарылмаган бурыч йөкләмәләре күләме (курсәтелгән) күләменнән тыш.

4. Тукай муниципаль районының Калмия авыл жирлегенең озак сроклы (кимендә бер ел), уртacha сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) йөкләмәләре кыска сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

5. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе тулысынча туктатылган (кредитор тарафыннан билгеләнгән йөкләмәләр һәм муниципаль хокукый актлар белән башкарылмаган) очракта, муниципаль бурыч йөкләмәсе шартларында каралган чорны юкка чыгару датасыннан соң өч ел эчендә муниципаль гарантия срокы тәмамланган һәм Бюджет кодексында каралган башка очракларда күрсәтелгән йөкләмә тулысынча

туктатылган дип санала һәм, әгәр авыл жирлеге Советы карары белән башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

6. Әлеге статьяның 5 пунктында күрсәтелгән сроклар тәмамлангач, авыл жирлеге башлыгы авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесенең Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән авыл жирлегенең муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында карар чыгара.

Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру тәртибе Россия Федерациясенең бюджет законнары белән билгеләнә.

7. Муниципаль гарантия түбәндәгеләрне тәэмин итәргә мөмкин:

- принципалның бенефициар алдындағы бурычын (төп йөкләмәне) тиешенчә үтәве;
- коммерциясез характердагы гарантияле очрак килеп туганда барлыкка килгән зыянны каплау.

Муниципаль гарантия бирү шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм муниципаль гарантия бирү турында шартнамә белән билгеләнә.

Муниципаль гарантияләр Тукай районы Калмия авыл жирлеге исеменнән Тукай районы Калмия авыл жирлеге Советының чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында Карапында күрсәтелгән гарантияләрнең гомуми суммасы нигезендә һәм чикләрендә Тукай районы Калмия авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан бирелә.

Муниципаль гарантия бирү һәм үтәү муниципаль бурыч китабында чагылыш табарга тиеш.

Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе Тукай районының Калмия авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана.

8. Муниципаль бурыч белән идарә итү Россия Федерациясе Бюджет кодексының 92.1 статьясы 3 пунктында, 107 статьясы 3, 6 пунктларында һәм 111 статьясында билгеләнгән чикләүләрне үтәү зарурлығыннан чыгып гамәлгә ашырыла.

Жирле бюджет кытлыгы һәм чираттагы финанс елына муниципаль бурычның чикле күләме, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән чикләүләрне үтәп, Тукай районы Калмия авыл жирлеге Советы карары белән чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында карар белән билгеләнә.

Хисап финанс елына жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап буенча Тукай районы Калмия авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турында карары белән расланган Чираттагы финанс елында муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнарының, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләмнән тыш, ин чик күләме жирле бюджет чыгымнарының 15 процентыннан артмаска тиеш,.

Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру (муниципаль бурычны реструктуризацияләү һәм түләү максатларында бурыч йөкләмәләрен кабул итүдән тыш), муниципаль гарантияләрне бирү жирле бюджет үтәлеше барышында күрсәтелгән чикләүләрне бозган очракта башкарыла алмый.

Тукай районы Калмия авыл жирлеге Советы чираттагы финанс елына жирлек

бюджеты турында карап кабул итү, жирлек бюджеты проектын төзү этабында һәм жирлек бюджетын үтәү барышында, шулай ук Тукай районы Калмия авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан муниципаль бурыч белән идарә итү барышында үз компетенциясе чикләрендә күрсәтелгән чикләүләрне үтәүне тәэммин итәргә тиеш.

9. Тукай районы финанс-бюджет палатасы Калмия авыл жирлегенең муниципаль бурыч кенәгәсен алтып бара, аңа Россия Федерациясе Бюджет кодексы, шулай ук Тукай районы Калмия авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан расланган Калмия авыл жирлегенең муниципаль бурыч кенәгәсен алтып бару тәртибе нигезендә мәгълүматлар кертелә.

10 статья. Авыл жирлеге бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертлар формалары

Авыл жирлеге бюджетыннан бюджетара трансфертлар түбәндәге формада бирелә:

- муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;
- Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очракларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;
- башка бюджетара трансфертлар.

Район бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) жирле үзидарә органнары тарафыннан авыл жирлеге бюджетыннан район бюджетына бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны үтәгәндә бирелә.

Жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар бирүнен максатлары, тәртибе һәм шартлары Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары нигезендә кабул ителгән Калмия авыл жирлеге һәм район арасындағы килешүләр белән билгеләнә.

11 статья. Татарстан Республикасы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан субсидияләр

Татарстан Республикасы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 маддәсендә билгеләнгән тәртиптә бирелә.

Әлеге маддәненец 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр авыл жирлеге бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

12 статья. Авыл жирлеге бюджетыннан авыл жирлекләре бюджетларына субсидияләр

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет

кодексы таләпләре нигезендә кабул ителгән авыл жирлеге каарларында караган очракларда һәм тәртиптә, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатында, башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына авыл жирлеге бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

Әлеге статьяда курсәтелгән субсидияләрне бирү максатлары һәм шартлары авыл жирлеге һәм район Башкарма комитетлары каарлары белән билгеләнгән тәртиптә төzelгән авыл жирлекләре башкарма комитетлары арасында килешүләр белән билгеләнә.

13 статья. Район бюджетына авыл жирлекләре бюджетларыннан башка бюджетара трансферлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре һәм тиешле Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган Калмия авыл жирлеге каарларында караган очракта һәм тәртиптә Тукай районы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан башка бюджетара трансферлар, шул исәптән төzelгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансферлар бирелергә мөмкин.

III. БЮДЖЕТ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

14 статья. Гомуми нигезләмәләр

Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэммин иту максатында социаль-икътисадый үсеш фаразлары нигезендә төzelә.

Авыл жирлеге бюджеты проекты авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән әлеге нигезләмә нигезендә билгеләнгән тәртиптә төzelә.

Авыл жирлеге бюджеты проекты, бюджет проекты авыл жирлегенең муниципаль хокукий актлары нигезендә бер елга (чираттагы финанс елына) яки ёч елга (чираттагы финанс елына һәм планнар чорына) төzelә һәм раслана, әгәр Россия Федерациясе субъекты законы белән (Россия Федерациясе субъекты бюджеты турындагы законнан тыш) муниципаль авыл жирлекләренең бюджет проектлары төzelә һәм раслана торган срок билгеләнмәгән булса.

Бюджет проектын төзу түбәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясе Президентының Бюджет юлламасы;
- бюджет һәм салым сәясәтенен төп юнәлешләре;
- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы;
- муниципаль программалар.

15 статья. Социаль-икътисадый үсеш фаразы

Авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы авыл жирлеге Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә өч елдан да ким булмаган вакытка эшләнә.

Авыл жирлеге социаль-икътисадый үсеш фаразы авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан авыл жирлеге бюджеты проектын авыл жирлеге Советына чыгару турында карап кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

Чираттагы финанс елына һәм планнар чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы планнар чорының параметрларын төгәлләштерү һәм планнар чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Бюджет проектын төзү яки карау барышында авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы үзгәрү бюджет проектының төп характеристикалары үзгәрүгә китерә.

16 статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

Бюджет керемнәре авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразлары нигезендә, авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты авыл жирлеге Советына кертелгән көнгә гамәлдә булган Россия Федерациясенең салымнар һәм жыемнар турында законнары һәм бюджет законнары, Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларының салым булмаган керемнәрен билгели торган Татарстан Республикасы законнары һәм авыл жирлеге Советы каарлары нигезендә фаразлана.

Чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет турында карап проекты авыл жирлеге Советына кертелгән көннән соң кабул ителгән салымнар һәм жыемнар турында каарларга үзгәрешләр кертүне күздә тоткан, Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларының керемнәрен (чыгымнарын) үзгәртүгә китерүче авыл жирлеге Советы каарларында чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 январеннән (ильтэрәк түгел) үз көченә керү турында нигезләмәләр булырга тиеш.

17 статья. Муниципаль программалар

Авыл жирлегенең муниципаль программалары авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Авыл жирлегенең муниципаль программаларын тормышка ашыру сроклары Башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Авыл жирлегенең муниципаль программаларын эшләү, элеке программаларны формалаштыру һәм тормышка ашыру турында каарлар кабул итү тәртибе авыл жирлеге Башкарма комитетының муниципаль хокукий акты белән билгеләнә.

Авыл жирлеге муниципаль программаларын тормышка ашыруны финанс белән тәэмин итү өчен бюджет ассигнованиеләре күләме авыл жирлеге бюджеты турында карап нигезендә һәр программага туры килгән бюджет чыгымнарының максатчан статьясы буенча программаны раслаган Башкарма комитет муниципаль хокукий акты нигезендә раслана.

18 статья. Бюджет турында карап проектын карау һәм раслау

Авыл жирлеге бюджетты турындағы карапда бюджет көрөнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профицит), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмә белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә торган төп характеристикалар булырга тиеш.

Бюджет турында карап белән раслана:

- бюджет көрөнәренең баш администраторлары исемлеге;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

- бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча яисә бүлекләр, бүлекчәләр, максатчан статьялар (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программасыз юнәлешләре), чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча һәм чираттагы финанс елына һәм (яки) план чорына бюджет чыгымнары классификациясенең максатчан статьялары (муниципаль) программалар һәм программасыз эшчәнлек юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү;

- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә юнәлдерелгән бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында һәм планнар чорында башка бюджетлардан алына һәм (яки) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

- чираттагы финанс елына һәм планнар чорынын беренче елына бюджет расланса, шартлы рәвештә расланган чыгымнарның гомуми план чорының беренче елына бюджет чыгымнары гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджеттара трансферлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнары гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджеттара трансферлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

- чираттагы финанс елыннан һәм планнар чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 январе торышына муниципаль эчке бурычның ин югары чиге һәм (яисә) дәүләт (муниципаль) тышкы бурычының ин югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның ин югары чиген күрсәтеп;

- авыл жирлеге бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге нигезләмә белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

Авыл жирлеге бюджетты турында карап проекты расланган бюджетның план чоры параметрларын үзгәрту һәм аларга бюджет проектының план чоры икенче

елы параметрларын өстэү юлы белэн раслана.

Шартлы рөвештэ расланган чыгымнар дигэндэ план чорында бюджет чыгымнары классификациясе нигезендэ бүленмэгэн бюджет ассигнованиелэр аңлашыла.

19 статья. Авыл жирлеге бюджеты проекты белэн бер үк вакытта тапшырыла торган документлар һәм материаллар

Киләсө финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты белэн бер үк вакытта авыл жирлеге Советына тапшырыла:

- бюджет һәм салым сәясәтенен төп юнәлешләре;
- агымдагы финанс елының узган чорына авыл жирлеге социаль-икътисадый үсешенен якынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елына авыл жирлеге социаль-икътисадый үсешенен көтелгән нәтижәләре;
- авыл жирлегенен социаль-икътисадый үсеш фаразы;
- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлегенен берләштерелгән бюджетының төп характеристикалары (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның, бюджет дефициты (профициты) гомуми күләме) фаразы;
- бюджет проектина анлатма язы;
- бюджетара трансфертларны булу методикалары (методика проектлары) һәм хисаплары;
- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 январенә муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) дәүләт (муниципаль) тышкы бурычының иң югары чиге;
- агымдагы финанс елына бюджет үтәлешен бәяләү;
- жирле бюджет керемнәре чыганаклары реестры;
- башка документлар һәм материаллар.

Бюджет турында карап белэн муниципаль программалар һәм эшчәнлекнен программалы булмаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен булу расланган очракта, бюджет турында карап проектина муниципаль программалар паспортлары тапшырыла (курсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары).

Авыл жирлеге Башкарма комитеты киләсө финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджеты турында карап проекти Совет каравына агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча кертә.

Авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты, әгәр ул авыл жирлеге Советына агымдагы елның 15 ноябрендә 24.00 сәгатькә кадәр кертелгән булса, вакытында кертелгән дип санала.

20 статья. Бюджет турында карап проекти керту

Авыл жирлеге Советына чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты кертелгәннән соң, бер тәүлек эчендә авыл жирлеге Башлыгы аны район контроль-хисап палатасына экспертиза үткәру өчен жибәрә. Бюджет проекты шулай үк стендларда, район сайтында рәсми бастырылырга һәм халық тыңлауларына чыгарылырга тиеш.

Район контроль-хисап палатасы 1 декабрьгэ кадэр бюджет туринда каар проекти хакында, элеге проектның ачыклаган очракта житешсезлекләрен күрсәтеп, бәяләмә әзерли.

Район контроль-хисап палатасы бәяләмәсе авыл жирлеге Советы депутатлары тарафыннан авыл жирлеге бюджеты туринда каар проектина төзәтмәләр әзерләгендә исәпкә алына.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджеты туринда кертелгән каар проекти, район контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән комиссиясгә, шулай ук авыл жирлеге Советы депутатларына карауга жибәрелә.

Авыл жирлеге бюджеты туринда каар проекти буенча килешмәгән сораулар барлыкка килгән очракта, авыл жирлеге Башлыгы каары белән килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин, аңа тигез санда авыл жирлеге Башкарма комитеты һәм Советы вәкилләре керә.

Килештерү комиссиясе авыл жирлеге башлыгы тарафыннан расланган регламент нигезендә авыл жирлеге бюджеты туринда каар проекти буенча бәхәсле мәсьәләләрне карый.

Авыл жирлеге Советы тарафыннан кабул ителгән чираттагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет туринда каар тәүлек дәвамында имзалау һәм халыкка житкерү өчен авыл жирлеге Башлыгына жибәрелә.

21 статья. Бюджет туринда каарны раслау сроклары һәм чираттагы финанс елына бюджет туринда каар проектин вакытында кабул итмәү нәтиҗәләре

Авыл жирлеге бюджеты туриндагы каар авыл жирлеге Советы тарафыннан расланган, авыл жирлеге Башлыгы тарафыннан имзаланган һәм чираттагы финанс елы башланганчы халыкка игълан ителгән булырга тиеш.

Авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары үз компетенциясе кысаларында бюджет туринда кабул ителгән каарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм халыкка житкерүне тәэммин итү буенча бөтен мөмкин булган чараларны күрергә тиеш.

Әгәр чираттагы финанс елына бюджет туринда каар финанс елы башыннан үз көченә кермәсә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

22 статья. Агымдагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет туринда каарга үзгәрешләр керту

Авыл жирлеге Башкарма комитеты каарның хокукый җайга салу предметы булып торган барлык мәсьәләләр буенча агымдагы финанс елына һәм планнар чорына бюджетка үзгәрешләр керту туринда проект эшли һәм авыл жирлеге Советына тапшыра.

Авыл жирлеге башлыгы авыл жирлеге Советына аңлатма языу һәм тәкъдим ителә торган үзгәрешләрне нигезләү белән жирлек бюджеты туриндагы каарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту туринда каар проектин кертә. Күрсәтелгән

проектны караганда авыл жирлеге Советы сессиясендә авыл жирлеге башлыгы яки ул вәкаләт биргән затның кертелә торган үзгәрешләр турындагы доклады тыңлана.

IV. АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БЮДЖЕТЫ ҮТӘЛЕШЕ

23 статья. Бюджет үтәлеше нигезләре

Авыл жирлеге бюджетының үтәлеше авыл жирлеге Башкарма комитет тарафыннан тәэммин ителә.

Бюджет үтәлешен оештыру район финанс-бюджет палатасына йөкләнә.

Бюджет кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомствога буйсынуы нигезендә башкарыла.

24 статья. Керемнәр буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

Керемнәр буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше түбәндәгеләрне күздә тота:

- Татарстан Республикасы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл жирлеге бюджетына салымнарны, җыемнарны һәм башка керемнәрне бүлүдән кергән керемнәрне авыл жирлеге бюджетының бердәм счетына күчерү;

- артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләңгән яки артык алыштан суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык алышган суммаларга исәпләнгән процентлар суммаларын кире кайтару;

- артык түләңгән яисә артык алышган суммаларны Россия Федерациясе законнары нигезендә исәпкә алу;

- авыл жирлеге бюджеты администраторы тарафыннан авыл жирлеге бюджетына түләүләрне төгәлләштерү;

- артык түләңгән яки артык алышган салымнар, җыемнар һәм башка түләүләр суммаларын кире кайтаруны (исәпкә алуны, төгәлләштерүне) тормышка ашыру өчен кирәкләр артык бүленгән суммаларны, средстволарны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процент суммаларын һәм артык алышган суммаларга исәпләнгән процентларны Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл жирлеге бюджетының бердәм счетыннан күчерү.

25 статья. Чыгымнар буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге нигезләмә таләпләрен үтәп, район финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә тормышка ашырыла.

Чыгымнар буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше түбәндәгеләрне күздә тота:

- бюджет һәм акчалата йөкләмәләрне кабул итү һәм исәпкә алу;
- акча йөкләмәләрен раслау;
- акчалата йөкләмәләрне түләүгә санкция бирү;

- акчалата йөклөмөләрнен үтәлешен раслау.

26 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары, администраторлары тарафыннан жыелма бюджет язмасына таянып, бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә район финанс-бюджет палатасы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

27 статья. Авыл жирлеге бюджетын үтәгәндә авыл жирлеге бюджеты турында расланган каардан артык фактта алынган керемнәрне куллану

Бюджет үтәгәндә авыл жирлеге бюджеты турында каарда расланган керемнәрнең гомуми күләменнән фактта артык алынган керемнәр район финанс-бюджет палатасы тарафыннан, агымдагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджеты турында каарга үзгәрешләр кертмичә, муниципаль бурыч алуларга, муниципаль бурычны түләүгә, шулай Россия Федерациясе Бюджет кодексының 217 маддәсө 3 пунктында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, авыл жирлегенең гавами норматив йөклөмәләрен үтәүгә жибәрелергә мөмкин.

Субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар һәм физик һәм юридик затлардан максатчан билгеләнеше булган түләүсез керемнәр, шул исәптән әлеге нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә бюджетка күчүче, бюджет үтәгәндә авыл жирлеге бюджеты турында каарда расланган керемнәрнең гомуми күләменнән фактта артык алынган керемнәр максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар биru максатларына туры китереп, агымдагы финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджеты турындагы каарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керте, авыл ңирлеге бюджеты чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

28 статья. Агымдагы финанс елы тәмамлану

Авыл жирлеге бюджетын үтәү буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 маддәсө 2 пунктында күрсәтелгән операцияләрдән тыш.

Агымдагы финанс елында авыл жирлеге бюджетын үтәү буенча операцияләрне төгәлләү, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге маддә таләпләре нигезендә район финанс-бюджет палатасы билгеләгән тәртиптә тормышка ашырыла.

Агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көчләрен югалта.

Агымдагы финанс елының сонғы эш көненә kadәr авыл жирлеге бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтүче орган авыл жирлеге бюджетының бердәм счетындагы калган акчалар чикләрендә билгеләнгән тәртиптә түләүгә санкцияләнтән бюджет йөкләмәләрен түләргә тиеш.

Агымдагы финанс елында кулланылмаган, максатчан билгеләнеше булган субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар формасында алынган бюджетара трансферлар Тукай муниципаль районы бюджеты кеременә кире кайтарылырга тиеш.

Максатчан билгеләнеше булган, субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар формасында алынган бюджетара трансферларның файдаланылмаган калдыгы район бюджеты кеременә күчерелмәгән очракта, әлеге акчалар, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәп, район финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә район бюджеты кеременә кайтарылырга тиеш.

V. БЮДЖЕТ ХИСАПЛЫЛЫГЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРҮ, КАРАУ һәм раслау

29 статья. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

Бюджет исәбе финанс һәм финанс булмаган активларның торышы турында, шулай ук күрсәтелгән активларны һәм йөкләмәләрне үзгәртә торган операцияләр турында акчалата чагылдырылган мәгълүматны жыю, теркәү һәм гомумиләштерүнен тәртипкә салынган системасыннан тора.

Бюджет исәбе Россия Федерациясе бюджет классификациясен үз эченә алган счетлар планы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Бюджет исәбе счетлары планы һәм аны куллану буенча инструкция Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан раслана.

Авыл жирлегенен бюджет хисаплылыгын үз эченә ала:

- бюджет үтәлеше турында хисап;
- бюджет үтәлеше балансы;
- эшчәнлекнен финанс нәтиҗәләре турында хисап;
- акча средсволяры хәрәкәте турында хисап;
- анлатма язы.

Бюджет үтәлеше турында хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше турында белешмәләр тупланган.

Бюджет үтәлеше балансында хисап чорының беренче һәм соңғы көненә бюджет исәбе счетлары планы счетлары буенча авыл жирлегенең финанс булмаган һәм финанс активлары турында мәгълүматлар тупланган.

Эшчәнлекнән финанс нәтижәләре турында хисапта хисап чорында эшчәнлекнән финанс нәтижәләре турында белешмәләр туплана һәм дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе кодлары буенча төзелә.

Акча хәрәкәте турында хисап дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе кодлары буенча бюджет средстволары белән операцияләре чагылдыра.

Анлатма язында Россия Федерациясе Финанс министрлыгының норматив хокукий актларында билгеләнгән мәгълүматны ачуга карата таләпләр нигезендә бюджет үтәлеше турында хисапта бирелгән бюджет үтәлеше хакында мәгълүматны тулыландыручы мәгълүматны үз эченә ала.

30 статья. Бюджет хисаплылыгын төзү

Авыл жирлегенең бюджет хисаплылыгы авыл жирлеге бюджеты акчалары баш администраторларының җыелма бюджет хисаплылыгы нигезендә район финанс-бюджет палатасы тарафыннан төзелә.

Бюджет хисаплылыгы еллык хисап булып тора. Бюджеты үтәлеше турында хисап квартал саен ясала.

Агымдагы финанс елының беренче кварталына, яртыеллыгына һәм тугыз аена авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм авыл жирлеге Советына, район контроль-хисап палатасына жибәрелә.

31 статья. Авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисап

Жирлек бюджетының үтәлеше турында еллык отчет авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан төзелә һәм авыл жирлеге башлыгына тапшырыла, андан сон ул авыл жирлеге Советына һәм районның контроль-хисап палатасына юлланачак.

Авыл жирлеге бюджетының үтәлеше турында еллык хисап авыл жирлеге Советының норматив хокукий акты проекты рәвешендә эшләнә.

Бюджет үтәлеше турында еллык хисап, аны караганчы, авыл жирлеге Советында тышкы тикшерү узарга тиеш, ул авыл жирлеге бюджеты акчалары баш администраторларының бюджет хисабын тышкы тикшерүне һәм авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә бирүне үз эченә ала.

Еллык хисапны тышкы тикшерү районның контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Авыл жирлеге Башкарма комитеты районның контроль-хисап палатасына, агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча, аңа бәяләмә әзерләү очен, авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап белән бер үк вакытта бюджет үтәлеше турында еллык хисап белән бергә авыл жирлеге Советына тапшырылырга тиешле каар проекти һәм башка

документлар тапшырыла. Авыл жирлеге үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзәрләү бер айдан да артмаган срока башкарыла. Авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә авыл жирлеге Советы контроль-хисап палатасы тарафыннан авыл жирлеге Советына, шул үк вакытта авыл жирлеге Башкарма комитетына тапшырыла.

Авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисап авыл жирлеге Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңға калмыйча тапшырыла.

Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта авыл жирлеге Советының бюджет үтәлеше турында каары проекты, бюджет үтәлеше турында башка бюджет хисабы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

Бюджет үтәлеше турында еллык хисапны карау нәтижәләре буенча авыл жирлеге Советы авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында каарарны раслау яисә кире кагу турында каар кабул итә.

Авыл жирлеге Советы бюджет үтәлеше турында каарарны кире каккан очракта, ул дөрес булмаган яки тулы чагылдырылмаган белешмәләрне бетерү һәм бер айдан артмаган вакыт эчендә кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

Бюджет үтәлеше турында авыл жирлеге Советы каары белән хисап финанс елына бюджет керемнәре, чыгымнары һәм дефицитының (профицитының) гомуми күләме күрсәтелгән авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап раслана. Авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында каарарга аерым күшүмталар белән түбәндәге күрсәткечләр раслана:

- бюджет керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;
- керем тәрләре кодлары, керемнәрнең ярдәмче тәрләре, дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе буенча бюджет керемнәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары.

VI. МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

32 статья. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручи органнар

Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган Россия Федерациясе бюджет законнарын һәм башка норматив хокукий актларны үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы, эчке, башлангыч, соңғыга буленә.

Тышкы муниципаль финанс контроле бюджет хокук мәнәсәбәтләре өлкәсендә контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлеге булып тора.

Эчке муниципаль финанс контроле бюджет хокук мәнәсәбәтләре өлкәсендә авыл жирлеге Башкарма комитетының контроль эшчәнлеге булып тора.

Башлангыч контроль Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларын үтәу барышында бюджет хокук бозуларын кисәту һәм кисәту максатларында гамәлгә ашырыла.

Соңғы контроль аларны үтәүнен законлылыгын, исәпкә алуның һәм хисаплылыкның дөреслеген билгеләу максатларында Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларын үтәу нәтиҗәләре буенча гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле рәвешләре һәм тәртибе Бюджет кодексы һәм Россия Федерациисе бюджет законнарының башка актлары, шулай ук авыл жирлеге башкарма комитетының хокукий актлары белән билгеләнә.

Муниципаль финанс контролен тормышка ашыру ысуллары булып тикшерү, ревизия, тикшереп чыгу тора.

33 статья. Муниципаль финанс контроле объектлары

Муниципаль финанс контроле объектлары (алга таба - контроль объектлары) булып түбәндәгеләр тора:

- бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр, алучылар), бюджет көрмәнәренең баш администраторлары (администраторлары), бюджет қытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары);
- муниципаль унитар предприятиеләр;
- юридик затлар (муниципаль учреждениеләрдән, муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш), индивидуаль эшкуарлар, физик затлар жирле бюджеттан акчалар бирү турында шартнамәләренең (килешүләренең) шартларын, дәүләт яисә муниципаль гарантияләр бирү турында шартнамәләренең (килешүләренең) шартларын үтәу өлешендә.

Муниципаль финанс контроле органдары Россия Федерациисе бюджет системасының тиешле бюджетлары акчаларыннан, шулай ук Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетына бирелгән бюджетара трансфертлардан һәм бюджет кредитларыннан файдалануны тикшереп тора. Мондый контроль шулай ук бюджетара трансфертлар бирелгән төп бүлүчеләргә (бүлүчеләргә) һәм бюджет чараларын алучыларга карата да гамәлгә ашырыла.

Контроль объектлары мөнәсәбәтендә (бюджет процессында катнашучылар, бюджет һәм автоном учреждениеләр, дәүләт (муниципаль) унитар предприятиеләр, дәүләт корпорацияләре һәм дәүләт компанияләреннән, устав (жыелма) капиталларында гавами-хокукий берәмлекләр катнашында хужалык жәмғиятләреннә һәм ширкәтләреннән, шулай ук устав (жыелма) капиталларында мондый ширкәтләр һәм жәмғиятләрнең өлеше (өлеше) булган коммерция оешмаларыннан тыш) муниципаль финанс контроле бюджет акчаларын баш бүлүчеләрне (бүлүчеләрне) тикшерү барышында бюджеттан акча бирү шартларын үтәу өлешендә генә тормышка ашырыла.

Контроль объектларының муниципаль финанс контроле органдарына аларның муниципаль финанс контроле буенча вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәклө мәгълүматны, документларны һәм материалларны тапшырмавы яисә үз вакытында тапшырмавы, шулай ук аларны тулы күләмдә тапшырмау яисә дөрес

булмаган мәгълүмат, документлар һәм материаллар тапшыру Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән жаваплылыкка китерә.